

Delež 14. IV. 1932

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, 14. aprila 1932.

Štev. 43.

Samo v solidarnosti
stanov je rešitev

Ni nič novega, če zahteva kak stan za sebe naravnost privilegiran položaj. Zlasti stan, ki je številčno najmočnejši, rad zahteva za sebe takšno izjemno stališče. Manj navadno pa je, da bi svoje odgovornosti si svesti državniški ustrezali tem zahtevam, ker že starorimska primera o neobhodni potrebi harmoničnega delovanja vseh delov telesa je za vedno dokazala, da je solidarnost stanov pogoj vsakega zdravega nacionalnega in državnega življenja.

Zlasti pa postaja jasna zahteva o solidarnosti stanov v času težkih gospodarskih kriz. Ni krize, ki bi zadevala le en stan, temveč vsaka kriza slabi vse stanove. Če prodaja kmetovalec slabo svoje pridelke in nima denarja, potem je od tega prizadet tudi trgovec, ker kmet manj kupuje. Prav tako pa tudi čuti krizo kmetijskega stanu industrija-lec, kajti čim manjša je kupna moč kmeta, tem manjši je tudi odjem industrijskih izdelkov.

Toda tudi obratno ni ta resnica nič manj jasna. Če je industrija v krizi, potem udari ta kriza tudi vse kmetstvo prebivalstvo in če ustavi velika tovarna svoj obrat, potem je v krizi ves okraj, v katerem obratuje tovarna. Jesenice, Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in drugi industrijski kraji so že več ko enkrat doživeli, kako je tudi kmetovalstvo gospodarstvo odvisno od dela v tovarni. Pa tudi vsak zastoj v trgovini pokaže svoje zle posledice v gospodarstvu drugih stanov. Cvetočja trgovina in cene vseh pridelkov se dvignejo, zastoj v trgovini in že se pričena zastoj v vseh gospodarstvih.

Tako je usoda vseh stanov medsebojno nerazdružljivo zvezana, zato pa ni nobene rešitve krize, če ta ne ustreza vsem stanovom. Ni mogoče rešiti krize na račun le enega stanu, ker vsaka oslabeitev enega stanu nujno povzroči tudi oslabeitev drugih stanov. Je sicer mogoče, da udari kriza v svojem prvem početku nekateri stan posebno hudo in da zato ta potrebuje najprej pomoči. Kljub temu pa mora priti tudi temu trenutno najbolj prizadetemu stanu pomoč na način, da niso prizadeti interesi drugih stanov, ker drugače bo ostrost krize hitro povečana.

Je pa tudi polovičarska vsaka rešitev, ki ni zgrajena na principih solidarnosti stanov. Vse to reševanje potrebe le enega stanu ni nič drugo ko krpanje, ki ne prinese nobene trajne pomoči. Te krpanje so le viden izraz zadrege in nesposobnosti, da bi kdo zajel ves problem krize v celoti in zato vse to polovičarsko reševanje nima nobenega drugega efekta, ko da se izprazni ena kašča zato, da se napolni druga. V Jugoslaviji smo že več ko enkrat doživeli, kako se s temi polovičarskimi ukrepi le slabi narodno gospodarstvo. Z žitnim režimom se je hotelo pomagati producentom žita na škodo konsumentov, efekt pa je bil ta, da so imeli škodo producenti in konsumenti ter še država povrhu, dobiček pa le nekateri spekulant. In sličnih primerov bi lahko navedli še celo vrsto.

Vsled tega je skrajni čas, da v našem javnem življenju zavladava prepričanje, da je mogoča pravilna rešitev krize samo na podlagi solidarnosti stanov. — Ves kompleks vprašanj treba zavzeti in nato pričeti s sistematičnim reševanjem krize. Ne pa tako, kakor se pri nas le prepogosto dogaja, da se rešujejo vprašanja po načelu najmanjšega odpora, da se namreč presoja vse le raz stališče, kje bo odpor proti kakšni odredbi najmanjši. Tudi takšno reševanje more dati le polovičarsko rešitev, ki ni še nikdar bila prava rešitev.

Na vse zadnje pa mora veljati sta-

novska solidarnost tudi pri javnih dajatah. Je sicer naravno, da bolje situiran stan nosi več davčnih bremen ko socialno šibki. Ne gre pa, da bi se javne dajatve prevalele kar v celoti na posamezne stanove ter da bi morali ti dejansko plačevati prispevke za sebe in za druge. V tem primeru bi morala nujno nastati davčna preobremenitev, ki bi v svojih zadnjih posledicah ne uničila samo preobremenjenega stanu, temveč pokopala tudi davčni sistem sam, ker bi porušila enega najmočnejših temeljev, na katerem sloni ves davčni sistem.

Kakor pri državnih dohodkih, tako pa

mora tudi pri državnih izdatkih veljati načelo stanovske solidarnosti in vrednost državnih investicij se mora predvsem presojati po tem, kako služijo interesom vseh stanov, ne pa da so v korist le enemu stanu.

Tako je načelo stanovske solidarnosti osnova vsega zdravega gospodarskega razvoja naroda in zato mora vsaka dobra in preudarna državna gospodarska politika izvirati iz načela stanovske solidarnosti. Ni zato pretirana trditev, da je kvaliteta naše državne gospodarske politike odvisna samo od tega, kako je v skladu z načelom stanovske solidarnosti.

Senat je zavrnil trošarinski zakon

Narodna skupščina bo morala o njem še enkrat razpravljati

13. t. m. popoldne se je vršila konferenca zastopnikov finančnega odbora senata in skupščine. Razpravljali so o trošarinskem zakonu, ki ga senat ni hotel odobriti v obliki, v kakršni ga je sprejela Narodna skupščina. Senatski finančni odbor je zahteval razne izpremembe, na katere pa skupščinski finančni odbor ni hotel pristati.

Na današnji skupni konferenci obeh odborov, ki ji je prisostvoval tudi finančni minister dr. Djordjević, je končno prišlo po daljši razpravi do kompromisa. Bilo je dogovorjeno, da bo senat sprejel nekatere spremembe, predlagane od svojega finančnega odbora senata, nakar bo zakon vrnjen Narodni skup-

ščini, ki bo te izpremembe prav tako odobrila.

Med važnejšimi izpremembami je določba, da se maksimira občinska trošarina na vino, za mestne občine na 100 Din, za podeželske občine pa na 50 Din za 100 litrov. Senat pa je popustil svoj odpor proti določbi, da se ukine kartel špirta in kvasa ter se dovoli svobodno izdajanje koncesij. Za mesta Beograd, Zagreb, Ljubljano, Maribor, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split in Subotico se prvotno določena trošarinska taksa v znesku 6000 Din za branjarje ter za specerijske in druge trgovine, ki prodajajo vino in žganje v originalnih zaprtih steklenicah, zniža na 4000 Din.

K zakonu za pobijanje draginje

Narodna skupščina bo v bodočih dneh razpravljala o zakonu za pobijanje draginje. Slovensko trgovstvo se je že od leta 1931, ko je izšel prvi zakon o pobijanju draginje in umazane špekulacije, borilo proti zakonom, ki so s formalnimi določbami povzročali trgovstvu mnogo nepri-lik, dosegli pa niso nikakih pozitivnih uspehov.

Zveza trgovskih gremijev, ki je na vseh svojih zborovanjih poudarjala odločno zahtevo trgovstva, da se zakon ukine, je tudi k novemu zakonskemu osnutku predložila svoje mnenje, ki ga je izrazila v protestu, ki ga je naslovila na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje in drugo merodajna mesta.

Zveza je v svojem protestu izjavila, da je danes, ko se trgovstvo bori za svoj obstanek in ob času velikega opadanja prometa, prodaje na kredit in velikih težavah dobiti in obdržati kupeca, vsako določanje cen življenskih potrebščin povsem iluzorno. Živimo v časih, ko blago išče kupeca in je vsaka tendenca za dviganjem cen absolutno nemogoča. Baš nasprotno opažamo, da cene življenskih potrebščin nam pod vplivom krize, ki je zajela vse sloje in pod razmahnjeno konkurenco, ki jo narekuje skrb za obstanek, prekomerno padajo in slabijo zlasti našega kmeta, ki ne more svojih pridelkov vnovčiti. Zato danes v splošnem absolutno ne gre več za pobijanje draginje, marveč, da se zaščiti pridelke, ki tvorijo velik del življenskih potrebščin, pred padanjem cen, ki bi moglo izzvati za kmeta še težje posledice. Kar pa se tiče življenskih potrebščin, katerih cene določajo karteli, pa zakon o pobijanju draginje na nje nima nobenega vpliva in jih tudi odbori za določanje cen življenskih potrebščin, katerih osnove predvideva zakon, ne morejo regulirati. Nemogoče je tudi, da bi odbori, predvideni v čl. 20. zakonskega osnutka, mogli objektivno in pravično določiti cene za vse vrste življenskih potrebščin, ker jim ob načinu njihov sestave brezdomno manjkajo pripomočki, ki bi omogočali nepristransko in strokovno določanje cen. Poleg tega pa bi bilo v zakonu o pobijanju draginje uvaževati tudi različne načine trgovanja. § 5. zakonskega osnutka določa,

da dobiček ne sme znašati več nego 20%. Če pa uvažujemo, da morajo trgovci vkalkulirati v prodajno ceno tudi visoke javne dajatve, znatne prevoznine itd., česar vsega zadrugam in konzumom ni potrebno, kljub temu pa prodajajo blago po običajnih tržnih cenah — torej je povsem nemogoče pravično in objektivno določevanje cen.

Zveza je poudarila v spomenici, da v imenu celokupnega trgovstva Dravske banovine izreka proti nameri uveljavljanja novega zakona o pobijanju draginje naj-energičnejši protest in zahtevo, da se zakon o pobijanju draginje sploh ukine ter da se končno iz ustvarjanja zakonov, ki zgolj s formalnostmi ovirajo poslovanje, preide na pozitivno pospeševanje realne trgovine.

Uvoz in izvoz Unije Južne Afrike

Naš konzul v Johannesburgu g. D. Strékelj, ki nam je znan iz njegovega predavanja v Zbornici TOI, nam je poslal izvleček iz statistike uvoza in izvoza Unije Južne Afrike, v katerem je pregledno sestavljen prepis za leta 1926/7/8/9/30 in 1931, s posebnim ozirom na izvoz iz kraljevine Jugoslavije.

Razveseljivo je dejstvo, da se je izvoz iz kraljevine Jugoslavije v Unijo Južne Afrike v preteklem letu povišal za preko 100% napram 1930 ter je pričakovati, da se bode isti le še povečal.

Četudi je celokupni uvoz v Unijo Južne Afrike od 1929 nadalje le nazadoval za 25% napram letu 1931, se je uvoz iz kr. Jugoslavije baš v tej dobi povišal od 3403 (1929) na 18.961 (1930) in 41.332 v letu 1931. To je najboljši dokaz za to, da vlada zanimanje za jugoslovanske izdelke v nezmanjšani meri. G. konzul povdarja v svojem dopisu, da bi se lahko še v znatnejši meri povečal, ako bi jugoslovanski izvozniki imeli več interesa za to novo izvozno državo, kar bi bilo velike važnosti, saj znaša vrednost že sedanjega jugoslovanskega uvoza preko Din 11.000.000, kar je za današnje razmere in situacijo vseh svetovnih tržišč vsekakor vpoštevanja vredna številka.

Dr. L. Brenee, advokat v Ljubljani:

Taksna zavezanost lahkih
tovornih avtomobilov

Premnogo je poti, ki vodijo v — krizo. Ena izmed teh poti izhaja iz neupravičene in nesorazmerne obremenitve trgovskega prometa z javnimi dajatah. Opozorim naj danes samo na en poučen primer, kakšna bi ne smela biti obremenitev.

Idilični časi, ko je trgovec ali njegov potnik enkrat na leto na vaški kočiji »kuferasil« po svojem oddajnem okolišju, so že davno minuli. Trgovec, ki hoče biti kos ne le domači, nego v prvi vrsti inozemski konkurenci, se mora posluževati modernih konkurenčnih sredstev, in seveda zlasti avtomobilizacije prometa. Tu pa je treba razločevati med velikimi firmami, ki režijske stroške za osebni lastnikov ali potnikov avtomobil lahko vkalkulirajo v prodajne cene, in med malim trgovcem, ki se odloči za nakup takomenovanega poltovornega ali lahkega tovornega avtomobila, da z razmeroma malo režijo svoje blago na hitrejši način dostavlja svojim odjemalcem.

Seveda se je avtomobilska industrija takoj prilagodila tem modernim potrebam gospodarskega življenja in postavila na trg poleg izrazitih tovornih avtomobilov tudi druge tipe, ki omogočajo hitro raznašanje naročenega blaga. — Oblika teh tipov je naravno različna in se ravna v prvi vrsti po obsegu in teži prevažanega tovora: ako je treba za prevažanje damskih klobukov nekaj več prostora, zadostuje za prevažanje čipk, vezenin ali kemičnih preparatov razmeroma majhen prostor. — Skupen znak vsem tem lahkim tovrnim avtomobilom pa je ta, da imajo nad sprednjo osjo dva sedeža za šoferja in spremljevalca (raznašalca blaga), dočim nad zadnjo osjo ni nobenega sedeža, niti vrat, ki bi vodila do tega prostora, nego da je tam le večji ali manjši »zaboj« za prevažanje blaga. Vsi ti lahki tovrni avtomobili so že od tovarni preračunjeni, konstruirani in deklarirani za »tovorne« avtomobile, čeravno jim tovarne včasih dajejo zaradi lažje prodaje in učinkovitejše reklame zunanjo obliko, ki na površen pogled nekako sliči osebnemu avtomobilu. Bistvo konstrukcije pa vsak strokovnjak in skoroda vsak lajik na prvi mah spozna.

Taka vozila so bila tudi po komisijah za vsakoletno pregledovanje motornih vozil kvalificirana za tovrne av

davno v nekem takem sporu pripozna-
lo zgoraj navedene znake in pravilno
razsodilo, da so taksi zavezani le oni
avtomobili, ki so urejeni tako, da lahko
prevažajo tudi potnike in da izjemne
osebne vožnje s tovornim avtomobilom
še ne ustanavljajo taksne zavezanosti.

Par statističnih podatkov naše poštno- telegrafske-telefonske službe

Že peto leto izdaja Glavna direkcija po-
šte, telegrafa in telefona statistične podat-
ke iz svojega področja. Tako je pravkar
izšla statistika za l. 1930. Sicer je res, da
je potrebno za sestavo take obširne in res
izčrpne statistike ogromno časa in truda,
vendar bi človek le pričakoval, da bi ved-
no tekom naslednjega leta dobil v roke
take podatke za preteklo leto. Saj je iz
predgovora razvidno, da je bila redigira-
na že v avgustu 1931. Vsekakor pa nam
taki statistični podatki odpirajo vpogled v
podrobno delo, ki ga opravljajo naše po-
šte, kajti že vsaka izmed številnih tabel
zase tvori zanimivo in proučevanja vredno
poglavje.

V naslednjem naj podamo le drobec te-
ga, kar more sicer človek dobiti iz celotne
statistike:

Naša država je danes razdeljena na pet
poštne direkcij (Beograd, Zagreb, Ljub-
ljana, Novi Sad, Sarajevo, Skoplje in
Split), v katerih področju se nahaja 4012
poštne uradov. Izmed vseh direkcij je i
po površini ozemlja, številu prebivalstva
in številu poštne uradov najmočnejša
skopljanska direkcija.

Tekom l. 1930 so vsi poštne uradi v dr-
žavi prejeli skupaj okroglo 410,5 milj. raz-
nih pošilk, od teh jih je bilo poslanih v
inozemstvo 22,6 milijonov, prejetih iz ino-
zemstva 36 milijonov, v tranzitnem prome-
tu je pa število pošilk znašalo 799.635.

Zanimivo je, da se je v notranjem pro-
metu izgubilo 214 priporočenih pošilk, v
zunanem pa le 34. Pač pa je število izgub-
ljenih poštne paketov veliko večje, kajti
v notranjem prometu se jih je izgubilo
567, v zunanem pa 46.

Naša država razpolaga z 1667 telegraf-
skimi postajami, izmed katerih so 3 radio-
telegrafske. Dolžina vseh telegrafskih li-
nij znaša skoraj 18.000 km, dolžina vseh
žic pa celo 58.000 km.

Razen tega razpolaga naša država s
1110 telefonskimi centralami, 4 avtoma-
tičnimi centralami, 1218 javnimi govoril-
nicami, 31.354 telefonskimi naročniki, 6920
naročnikov ima po več aparatov, 3 radio-
postajami in 44.082 radio-naročniki.

Celokupno število vsega zaposlenega
osebja znaša 12.661. Tekom leta 1930 jih
je umrlo 83, 172 jih je bilo upokojenih,
165 odpuščenih in 112 oseb je podalo
ostavko. Skupno število obolelih znaša
4130 z 89.683 bolniškimi dnevi.

Ves poštne promet zaznamuje okroglo
500 milijonov pošilk in sicer odpade

Ilkati je upravno sodišče izreklo, da
je zoper odločbe davčnih uprav o taks-
ni dolžnosti motornih vozil odprta pri-
tožbena pot na finančno direkcijo, ne pa
samo pravica do prošnje za povračilo
neupravičeno vplačane takse.

87-19% na notranji promet in 12-64% na
mednarodni promet. Od vseh pošilk je
preko 29% tiskovin, 25% pisem in 11-5%
dopisnic. Kako neznaten je pri nas zračni
promet je razvidno iz tega, da je komaj
0-08% pošilk šlo z zračno pošto.

Prav posebno živahen je bil promet s
poštnimi paketi, kajti vsi poštne uradi so
prejeli in odposlali 683.036 poštne pake-
tov z neoznačeno vrednostjo, 119.434 pa-
ketov pa v vrednosti 205 milijonov Din.
Izmed vseh paketov jih je šlo v tranzit-
nem prometu 251.652.

Notranji promet je registriral 87-8 milj.
raznih časopisov v skupni teži preko 7 mi-
lijonov kg. Razen tega pa je bilo prejetih
iz raznih evropskih držav 1-1 milj. časo-
pisov, odposlanih pa 2-3 milijona. V izven-
evropske države je šlo 712.415 časopisov,
prišlo pa je iz teh držav 304.370 časopisov.

Dostaviti ni bilo mogoče v notranjem
prometu vsega skupaj 601.827 raznih po-
šilk, od katerih zavzemajo navadna in pri-
poročena pisma skoro polovico; v medna-
rodnem pa 97.396 raznih pošilk.

Statistika nam nadalje kaže, da je bilo
odposlanih v notranjem prometu okroglo
4-5 milijona brzojavk. Število teh je v zad-
njih letih nekoliko padlo, kajti v l. 1924
je njih število znašalo skoraj 6 milijonov.
Razen tega pa je preko 400.000 brzojavk
šlo v mednarodnem prometu in preko 600
tisoč v tranzitnem.

Celokupno število mednarodnih telefon-
skih pogovorov je znašalo približno 240.000
odhodnih in skoro prav toliko došlih, med
tem ko je število medkrajevnih pogovorov
znašalo skoraj 5 milijonov.

Statistika nadalje kaže, da celokupen
poštne promet raste od leta do leta ter je
v zadnjih petih letih narasel za preko
polovico.

Vsi dohodki poštne uprave so znašali v
l. 1930 okroglo 543-2 milijona Din, od tega
odpade preko 52% na dohodke iz poštne
znamk in drugih vrednostnih papirjev;
dočim so znašali izdatki okroglo 300-8 mi-
lijonov Din. Če primerjamo te številke z
onimi iz prejšnjih let, tedaj vidimo, da
dohodki rastejo od leta do leta, dočim
ostajajo izdatki na skoro vedno enaki
višini.

Kdor hoče videti kako ogromno delo
opravijo vsako leto naše pošte, ta naj vz-
me v roko pričujočo statistiko in gotovo
bo vedel ceniti vlogo pošte za vsakdanje
življenje.

EKSPORT LESA IZ AVSTRIJE RASTE!

V zadnjih mesecih se je eksport avstrijs-
ke lesne industrije bistveno dvignil, če-
prav deloma proti šillingom. Zlasti reza-
nega lesa se je mnogo več prodalo kot v
prvih lanskih mesecih. Avstrijska Narodna
banka pomaga lesni industriji zlasti pri
eksportu v Francijo in je nastopilo v tej
relaciji razmeroma poživljenje kupčije. Tudi
v celulozi itd. je izvoz letos mnogo boljši
kot je bil lani. V zvezi s tem zaznamuje
tudi vsa lesna industrija sploh zboljšanje
zaposlenosti.

Zadolženje v Srednji Evropi

V milijonih dolarjev znaša zadolženje
srednjeevropskih držav sledeče zneske:

Inozemski dolgovi Avstrije 435, notranji
36, skupaj 471 mil. dolarjev.

Inozemski dolgovi Ogrske 480, notranji
25, skupaj 505 mil. dolarjev.

Inozemski dolgovi Češkoslovaške 420,
notranji 700, skupaj 1120 mil. dolarjev.

Inozemski dolgovi Jugoslavije 760, no-
tranji 100, skupaj 860 mil. dolarjev.

Če preračunimo te dolge na glavo,
dolguje vsak Avstrijec inozemstvu 64 do-
larjev, Oger 53, Čehoslovak 32 in Jugo-
slovan 58 dolarjev. Obresti inozemstvu
mora plačati Avstrija 22 milijonov dolar-
jev, Ogrska 26, Češkoslovaška 15 in Ju-
goslavija 20 milijonov; na glavo pa plača
Avstrija 3 1/2 dol. obresti, Ogrska 3, Češko-
slovaška 1 in Jugoslavija 2 dolarja obresti.

TRGOVINA ČEŠKOSLOVAŠKE PASIVNA

Tudi v Češkoslovaški se je obrnilo na
slabše. Skupni promet zunanje trgovine v
februarju je padel na 1203 mil. Kč proti
1846 mil. Kč v letu 1931 in 2562 mil. Kč
v februarju leta 1930. Izvoz je znašal 581
milijonov Kč, uvoz 622 milijonov, tako da
je bila bilanca kot v januarju pasivna v
obeh mesecih za 170 mil. Kč. V prejšnjih
dveh letih je bila bilanca januarja in fe-
bruarja z 230 in 270 milijoni Kč aktivna.

USPEH ITALIJANSKEGA NOTRANJEGA POSOLJA

Kakor je razvidno iz poročil italijanskih
časopisov, je imela emisija novih devetlet-
nih bonov državne zakladnice, ki je bila
v početku določena na milijardo it. lir,
velik uspeh. V prvih 24. urah so dali ita-
lijanski hranilci svoji vladi znatno vsoto 4
milijard. Mesto Milano samo je dalo več
kot milijardo lir. Še potem, ko je bilo pod-
pisovanje zaključeno, so se še vedno bele-
žila nadaljnja številna in pomembna pod-
pisovanja, tako da bi bila vsota štirih mili-
jard prekoračena. Vsota je bila določena
po naslednji razporedbi:

1. za pokritje primanjkljaja državnega
proračuna;
2. za pospeševanje javnih del;
3. za olajšanje dolga Likvidacijskega Za-
voda napram Banca d'Italia (Narodni ban-
ki), katera bo na ta način mogla dvigniti
svojo aktivo;
4. za obnovev zapadlih devetletnih bo-
nov državne zakladnice.

Ponudbe, povpraševanj

Tvrška P. Meneveri - Milano, Piazzale
Vittoria 2, Italija se zanima za uvoz lese-
nih obročkov za vezenje in državev za
električne predmete. Interesentom se je
obrniti za podrobnejše informacije na Za-
vod za pospeševanje zunanje trgovine v
Beogradu.

Tvrška Spitaler Ant., Merano, se zanima
za import perutnine v Italijo iz Jugosla-
vije. Interesentom se je direktno obrniti
na prej navedeno firmo. Korespondenca
nemška.

* * *

DEVIZE ZA UVOZ BLAGA IZ ITALIJE

Kakor doznavamo iz zanesljivega vira,
je na merodajnih mestih ukrenjeno po-
trebno, da bodo dobivali naši izvozniki
vse potrebne devize za kritje faktur za
uvoženo blago iz Italije.

* * *

POLJSKI KARTEL ŽICE

Na Poljskem obstoječi žični kartel so
morali v pričetku leta 1931 razpustiti vsled
diferenc, ki so bile nastale med posamez-
nimi člani kartela. Od tedaj naprej se je
razvil hud boj, ki je zavzel tako ostre
oblike, da od bivših trideset tovarn žice
in žebeljev obratuje le še osem podjetij,
in še ta ne s polno kapaciteto. Cene so
popolnoma nerentabilne in zgube zelo ve-
like. Zato hočejo podjetja, kar jih je še
ostalo, kartel obnoviti.

Sovjetsko gospodarsko pravo v poslovnem prometu z ino- zemstvom

Današnja sovjetska Rusija vzbuja sploš-
no zanimanje radi svojega naglega gospo-
darskega razvoja in edinstvenega social-
nega ter pravnega ustroja. Značilno za vsa
ta zanimanja pa je le to, da so vse skupaj
le številna ugibanja, ki si največkrat med
seboj odločno nasprotujejo tako, da je člo-
vek prisiljen potegniti ono zlato sredino.
Prav posebno težko pa je najti knjigo, ki
bi s popolno objektivnostjo in obenem
znanstveno obravnavala številna vpraša-
nja, ki so v zvezi z današnjo sovjetsko Ru-
sijo. Z ozirom na to, da posveča danes
človeštvo največ pozornosti gospodarskim
vprašanjem ter da so baš ta vprašanja re-
šena v sovjetski Rusiji na način, kakršen
je pri ostalih kulturnih narodih neobičaj-
jen, je pač razumljivo, da si skuša vsak
sam ustvariti kolikor mogoče jasno in ob-
jektivno sliko o pravem položaju sovjets-
kega gospodarstva. Toda ne samo zani-
manje, nego tudi gola potreba sili marsi-
koga, da se seznani s temi vprašanji, kaj-
ti vpliv sovjetskega gospodarskega siste-
ma sega danes že skoro v sleherno državo
Evrope in izven nje.

Odpomoči nedostatku po dobri strokovni
in objektivni literaturi, tičeči se ureditve
sovjetskega gospodarstva ter ustvariti tem-
eljito orijentacijo o izredno kompliciranih
določbah sovjetskega gospodarskega
prava skuša založba Werk und Wirt-
schaft Verlagsaktiengesellschaft, Berlin
SW 48, Friedrichstrasse 239, ki izdaja
pod gorenjim naslovom drobne knjižice
izpod peresa A. Goldsteina in A. Rapo-
porta, ki sta pač kot bivša pravna svetni-
ka trgovinskega zastopstva sovjetske unije
v Berlinu najbolj poklicana, da ta predmet
obravnavata tako s strokovnega kakor tu-
di znanstvenega in objektivnega stališča
obenem. V tej založbi sta izšli do sedaj
dve knjižici, broječi 50 strani drobnega
tiska, v katerih se na kratek, pregleden,
razumljiv in izčrpen način obravnavajo
številna zanimiva vprašanja iz področja
sovjetskega gospodarskega prava.

Tako vsebuje prvi zvezek razpravo o or-
ganizaciji zunanje trgovine Sovjetske uni-
je, kjer so na kratko podane vse važnej-
še faze organizacije sovjetske zunanje tr-
govine. Prav posebno pa bodo gotovo za-
nimala vsakega trgovca vprašanja, ki se
tičejo ustanavljanja zastopstev inozemskih
tvrdk v Sovjetski uniji, vprašanja tičeča
se sklepanja kupčij s sovjetsko Rusijo ter
s tem v zvezi komplicirani postopek, ki
velja za odobritev in prevzem blaga. Po-
leg teh se more vsakdo poučiti še o prav-
nem položaju inozemskih strokovnjakov,
dajanju koncesij s strani Sovjetov in valu-
tarnih vprašanjih, skratka

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posedno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence nestalna; promet Din 1 milijon 239.026-92.

Radi ponedeljkovega praznika (4. t. m.) so bili v pretečenem tednu samo štirje borzni sestanki. Zbog povečane ponudbe privatnega blaga je zaključil minuli teden na Ljubljanski borzi z nekoliko večjim deviznim prometom kakor predzadnji teden, ki ni dosegel niti enega milijona dinarjev. Na Narodno banko odpade komaj ena tretjina t. j. 402.000 dinarjev, ostanek pa na zaključke v privatnem blagu. S posredovanjem Narodne banke je bilo zaključeno: Berlina za Din 79 tisoč, Prage za 75 tisoč, Newyorka za 65 tisoč, Curiha za 54 tisoč, Londona za 53 tisoč, Pariza za 34 tisoč, Italije za 30 tisoč in slednjič Amsterdam za 12 tisoč dinarjev. Nasprotno pa je bilo v privatnem blagu zaključeno največ Prage (Din 304 tisoč), Trsta (216 tisoč), Pariza (120 tisoč) in Newyorka (119 tisoč), a dokaj manjše Berlina (18 tisoč), Curiha (14 tisoč), Varšave (8 tisoč), Bruslja (7 tisoč) ter malenkost Dunaja.

V pogledu višine dnevnega deviznega prometa je po spodnji tabeli:

5. aprila	Din 482.183-11	Praga
6. aprila	Din 289.466-93	Newyork
7. aprila	Din 223.425-80	Pariz
8. aprila	Din 243.951-08	Italija

na prvem mestu torej s skoro pol milijona dinarjev, dočim so ostali borzni dnevi zaključili preko četrt milijona dinarjev in so na poedinah borznih sestankih prevladovali zaključki v Pragi in Italiji.

Glede deviznih tečajev je omeniti predvsem nepričakovano močan padec tečajev devize Newyork (za 16-4 točke) in Berlin (za 4-5 točke) ter — od torka na petek prejšnjega tedna — vsesplošno padajočo tendenco deviznih tečajev, tako predvsem Bruslja (za 0-9 poena), Londona (za 0-3 poena), Prage (za 0-3 poena) in Trsta (za 1-1 poena). Edini Amsterdam je beležil v petek 8. t. m. za preko pol točke višje od torkovega tečaja, medtem ko je bil Curih skozi ves prejšnji teden trgovan ob nespremenjenem tečaju ter so notice Dunaja in Budimpešte — kot doslej — izostale.

	Dne 5. aprila 1932.	Dne 8. aprila 1932.
	najnižji	najvišji
Din	Din	Din
Amsterdam	2276-28	2287-64
Berlin	1333-06	1343-86
Bruselj	787-39	791-33
Curih	1094-35	1099-85
London	212-58	214-18
Newyork	5611-19	5639-45
Pariz	221-82	222-94
Praga	166-65	167-51
Trst	290-62	293-02

Notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendence mlačna, brez zaključkov.

Industrijski papirji so beležili ob istih tečajih kot v predzadnjem tednu in sicer Stavbna družba po Din 40—, Tvorica za dušik za 125 dinarjev. V Blairu ni bilo prometa, dočim je notirala ponudba v 8% od ponedeljka na petek 57-50, 55—, 56— in 55—, v 7% pa 54— dne 5. t. m., 51— dne 8. t. m., vmesno pa 52—.

Ob grobu ameriške prosperitete

(Zaključek)

Letos so v U. S. A. zamažali čakali na kakšno hausse, prihajajočo iz vojne med Kitajsko in Japonsko. Sicer so nekaj prodali, a ne zadosti. Notacije na borzi so slabe, emisije majhne; v januarju leta 1930 so dosegle n. pr. emisije 770 mil. dolarjev, lani 676, letos pa samo še 180. Zaupanja ni več. Veliki investment-trusti so zašli v težkoče in vsak dan prihajajo nove neprijetne vesti. Tudi največje in najmočnejše tvorbe doživljajo razočaranja. Banke se zadovoljujejo s počasnimi in prostovoljnimi likvidacijami.

Višina obveznosti insolventnih tvrdk se rapidno dviga: leta 1929 je znašala 628 milijonov dolarjev, leta 1930 že 1442 milijonov in v preteklem letu 2280 milijonov.

Lesno tržišče

Tendence še vedno slaba.

Za pričetek pomladanske kampanje se je v zadnjem času precej povpraševalo po stavbenem lesu; iščejo se pa večinoma trami po gotovih dimenzijah. Trami 4/5, 5/6 od 8 m dolžine se vedno potrebujejo in cene za te dimenzije so še nekako ugodne, ker takega blaga zelo primanjkuje. V vsakem slučaju pa se zahteva zdravo, merkantilno tesano blago. Neobhodno potrebno je, da se izdelujejo trami v polnih predpisanih merah. Seveda se potem lahko tudi prodaja vrši v polnih nereduciranih merah.

Naši manjši producenti so razvadili inozemske odjemalce na reducirane mere, kar pa silno škoduje naši dobri produkciji.

Išče se tudi suh oreh, javor, jesen, brest v I. in II. kvaliteti, dočim se hoče blago — ki se nudi — oddajati v monte kvaliteti. Tako pa — ali ne pride do kupčije ali so pa protesti in tudi cene se s tako nekvalificirano izdelavo samo kvarijo. V splošnem naj velja načelo, da se boljši trd les prodaja v inozemstvo izključno le v I. in II. kakovosti. Ze radi drage tovarne naj se slabše blago uporabi doma.

POVPRAŠEVANJA:

Trami tesani uso Trst: 200 komadov po 5 m, 60 komadov po 6 m, 40 komadov po 7 m, vse 16x21 cm, dobava takojšnja. Franko vagon nakladalna postaja.

Bukovo ogelje, prima in kanelo; bukova drva, suha in zdrava, 1 m dolžine. Franko meja via Postojna tranzit.

200 m³ brsti I. kvalitete, tolerirajo se sledovi srca, merjeno na eni strani, od 4 m dolžine naprej, 30% od 2 do 3-90 m dolžine, od 19 cm naprej na ožji strani. Debeline 70 in 80 mm. Franko meja via Postojna tranzit. Suho.

1 vagon brsti, kakor zgoraj, le debeline 60 in 70 mm, I., II. Suho. Franko meja via Postojna tranzit.

1 vagon javorja 50, 80, 100 mm debeline, I., II. kvalitete, od 2 m naprej, suho. Ako ni za en vagon, se kompletira s smrekovimi deskami I., II. kvalitete, 18 in 24 mm debeline, suho. Franko meja via Postojna tranzit.

1 vagon parjene bukovine, samo kursoni od 1 do 1-90 m, I., II. in samo II. kvalitete (ceno za vsako posebej), debeline 35 in 80 mm, blago suho. Franko meja via Postojna tranzit.

Smrekove deske IV. vrste 24—28 mm debeline konične ali paralelne in podmerne 18 mm debele — 24 mm, blago poceni. Franko meja italijanska.

Bukovi naravni tavoloni, četudi ne popolnoma suhi, tombante, debeline 60 in 70 mm, od 5 m dolžine naprej, večina 6 m. Dobava takojšnja. Franko meja Postojna tranzit.

Tečaj 13. aprila 1932.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2283-62	2294-98
Berlin 100 M	1333-97	1344-77
Bruselj 100 belg	789-55	793-49
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curih 100 fr.	1097-35	1102-85
London 1 funt	213-82	215-42
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5610-13	5638-39
Pariz 100 fr.	222-82	223-44
Praga 100 kron	166-89	167-75
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	288-95	291-35

njunkturo, kljub temu, da govorijo številke žalostno vest: Tako na primer je izkazalo lani 40 industrijskih podjetij čisti dobiček samo 326 mil. dol. proti 655 in 1067 milijonom v letih 1930 in 1929; padec od 1929 do 1931 je 70 odstoten. Z zgubo je delala l. 1929 ena sama od teh družb, leta 1930 dve, lani enajst.

Hooverjeva akcija ni prinesla pričakovanega zboljšanja, tek ameriške gospodarske politike je ostal isti, slika ameriškega gospodarskega življenja se ni spremenila. Poglejmo najvišje tečaje nekaterih delnic v februarju let 1929, 1930, 1931 in 1932: American Smelting 130, 79, 58, 16; Bethlehem Steel 140, 110, 70, 22; Chrysler Corp. 135, 43, 25, 13; General Electric 163, 95, 54, 23; Radio Corporation 114, 69, 27, 9. Itd. Povsod isto.

Težko je predočiti si ostrino krize v vseh njenih posameznostih. V nobeni industrijski deželi sveta niso statistične krivulje tako padle kot v U. S. A., v deželi prosperitete. V poljedelstvu, industriji in prometu zaposleno prebivalstvo je šlo še pred kratkim 60 odstotkov vsega ameriškega prebivalstva, sedaj šteje še 36 odstotkov; industrijski indeks je padel v dveh letih od 294 na 78 točk. Torej je

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. aprila t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg cementa. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 25. aprila t. l. ponudbe glede dobave 30 ton portland-cementa, 2 gumijevih in kokosovih preprog in 2000 kom. klingerit in gumijevih tesnilk. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobava mesa. Dne 15. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa. — **Dobava živil.** Dne 18. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (testenine, sladkor, olje, čebula). — (Predmetna oglasa sta interesentom na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Križevci.

Besedilo: Hranilnica v Križevcih d. d. Izbršijo se dosednji člani upravnega sveta Hari Janez, Car Aleksander in Kerčmar Janoš, vpišejo pa novoizvoljeni člani upravnega sveta Hari Leopold, ev. župnik v Domanjševcih, Kličan Ludvik, gostilničar in posestnik, Gor. Petrovi in Oček Aleksander, posestnik v Kušanovcih.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 17. marca 1932.

Firm. 180/32 — Rg B II 12/6.

Sedež: Maribor.

Besedilo: Franc Lepoša, družba z omejeno zavezo.

Družbina pogodba z dne 8. oktobra 1931., opr. št. 4804, se je izpremenila z notarskim pismom z dne 9. februarja 1932., opr. št. 4848, v točki »dvanajstič«.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 10. marca 1932.

Firm. 123/32 — Rg C II 83/4.

Sedež: Ormož.

Besedilo: Ormoška opekarna družba z omeje. zav.

1. Družba temelji odslej na družabni pogodbi z dne 27. decembra 1930., spremljeni z notarskim pismom z dne 5. februarja 1932., posl. št. 4846.

2. Izbršijo se poslovodja Stuhec Jože.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Mariboru, dne 10. marca 1932.

Firm. 168/32 — Rg C II 73.

Amerika tudi glede ostrine krize dežela neomejenih možnosti.

Neki drug dopis pravi:

Zmeraj bolj se vidi, da je bila Hooverjeva akcija udarec v vodo. Položaj se v New Yorku trenutno presoja posebno pesimistično; pomladansko poživljenje, ki sicer redno nastopi, je letos popolnoma izostalo.

Hooverjeve odredbe so le polovične in je zadnja pomožna akcija likvidacijski proces v ameriškem gospodarstvu le odložila. Konkurenca je čimdalje ostrejša, rentabilnost zmeraj manjša ali pa je na njeno mesto stopila zguba. Ameriškega gospodarstvu bi se dalo pomagati le z vladnimi naročili največjega obsega, za kar pa ni posebnih izglede. Za izenačenje deficita naj služijo pravkar določeni novi davki, ki bodo seveda z znižanjem nakupne moči

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Nadaljevanje)

Pa poskusimo si vse to razjasniti z malo manj metafizično razlago. Vse vprašanje se pač vrti okoli skrivnostne življenske moči. Življenska moč plemena, naroda, rase ne more biti kaj drugega nego življenska moč njim pripadajočih posameznikov. Življenska moč rase peša ali se jači, ko peša ali se jači življenska moč posameznikov. Slabotnejši starši rode slabotnejše otroke. Otroci se v še manj prirodnem življenju, kakor so ga živeli starši, še bolj poslabšajo, njih potomci so tudi še slabše itd. Od roda do roda se tako slabša življenska moč naroda, rase. Dokler je še dosti močna, more stvarjati kulturo; ko peša, kultura prehaja v civilizacijo s proizvodi brez pravega življenja itd. Pa se naposled ta del človeštva vrne v felaštvo takorekoč k odpočitku. V dolgem čim prirodnem življenju se sčasoma začne zopet jačiti od roda do roda, dokler ni zopet sposoben za višjo kulturo. (Razen, ako se zbog kakšnih škodljivih vplivov docela ne pokvari ali nasilno ne iztrebi.) In zdi se, da treba jako dolgih časov za ta odpočitek in prerod. Telesna moč se najprvo ojači, rekel bi, samo vnanje. Za kaj več, za novo kulturno tvornost pa se življenska moč jako dolgo ne okrepi in zdi se, da so časi, kakršne poznamo kot »zgodovinske«, za to prekratki. Da pa se tak prerod more izvršiti (morda se je v preteklosti že izvršil kje), k tej domnevi nas silijo že navedeni razlogi, saj sicer v bodoče ne bi bila mogoča nobena nova kultura več. Ako naj tudi še mešanje z drugimi narodi pomaga osvežiti kri, dolga doba poskrbi tudi za to. Saj je izključeno, da ne bi v tako dolgem času kdaj prišlo do kakšnega ugodnega križanja. In posledica bodo nove rase ali, če hočete, »novi« prarodovi. Pa si bodo učenjaki bodoče njihove kulture belili glave, kje je njih pradomovina, kakor se učenjaki današnje kulture belijo glave o tem, kje je pradomovina evropskih narodov.

Kultura in še bolj nasledujoča ji civilizacija se zdi, da življensko moč tako silno utrudita, da je treba tako dolge dobe za njen prerod. Prirodnejše življenje more dolgo časa telo izdatno krepiti samo nekako vnanje (posebno krepko prirodno življenje, mnogo gibanje v njem celo ojačiti do izredne čvrstosti, kakor kažejo navedeni primeri »divjaških« plemen), pa polagoma zvečati rodovitnost, šele čez mnogo daljši čas pa pomladiti tudi ono v telesu, kar je tudi stvar življenja, živega telesa: čuvstvovanje in fantazijo,³³ da dajeta duhu

³³ O vitalnosti čutenja, čuvstvovanja in fantazije ter o njih razločku od duha glej v spisu »Kultura in telovadba«, str. 11 in sl.; o tem, da fantazija sloni tudi na nekem gibanju v telesu, domišljenem ali virtualnem gibanju: str. 17 in sl.

zadostne hrane in pobude za višje udejstvovanje, za tvorbo kulturnih vrednot. Vkljub veliki moči tako rekoč vnanjega telesa je čuvstveno življenje še dolgo postarno, fantazijsko delovanje brez prave moči, kakor bi bile fantaziji pristrizene peroti, da ni zmožna višjega poleta.

24. Življenska moč genijev.

Pri ostarelem narodu se ta postarnost v čuvstvovanju in v fantazijskem delovanju kaže že pri mladini, ko se pri še mladih narodih seve samo pri starih ljudeh. Ko se narod začne starati, je v njem vedno več take »postarne« mladine in zato tudi vedno manj nadarjenecv »prvega reda«, genijev, pa tudi pri teh vedno manj tvorne moči.

Pri starih ljudeh še mladih narodov se postarnost kaže seve tudi na »vnanjem« telesu. Nasprotno pa fantaziji pri njih niso tako pristrizene peroti, kakor nas kulturna neproduktivnost starih narodov sili domnevati, da so že pri njih mladini. Življenska sila je pri še mladih narodih tako krepka, da se zlasti pri genijih, najplemenitejših njih plovovih, celo v pozni starosti še kaže v bolj ali manj krepki produktivnosti. Slavni slikar Tizian je živel skoro sto let, pa so bila njegova dela celo še kratko pred smrtjo prav tako popolna, kakor dela v najboljših njegovih letih. Vendar pa se tudi pri genijalnih možeh pozna v starosti pešanje produktivnosti v tem zmislu, da njen vir ne teče več ne tako obilno ne tako lahko in gladko. »Kar mi je v mojih mladih letih uspelo vsak dan in ob vsakih okoliščinah,« je pripovedoval Goethe Eckermannu, ko je bil star okoli 80 let, »se mi posreči sedaj le periodično in ob nekih ugodnih pogojih.«³⁴

Ob stoletnici smrti Goethejeve smo lahko brali, da Goethe sicer ni bil »robusten«, pa vendar do svoje visoke starosti nenavadno telesno in duhovno čil; pa brali lahko tudi nasprotno, da je bil slaboten, češ da je bil često bolan, večkrat tudi jako težko. Ob vseh teh boleznih je dosegel starost 83 let. Brez v jedru silne življenske moči, dobljene brez dvoma od močne in zdrave matere, pač ne bi bil premagal težkih bolezni. Najbrž prav radi nagljenosti k boleznim, pridobljene prejkone po očetu, pa se je Goethe mnogo gibal in si utrljal svoje telo. Mnogo je potoval peš, jako rad je plaval, se kopal na prostem celo po zimi, gojil mečevanje, veljal za najboljšega drsalc v Weimaru. Spal je često, tudi ob hladnejšem vremenu, na balkonu svoje vrtno hiše. Na nekem potovanju je šest tednov prenočeval skoro vedno pod milim nebom. Bil je tudi »zvrstjen, vztrajen in držen jezdec. V Siciliji je napravil na konju veliko pot, dolgo 450 km, na dan do 40 km, nekoč celo 60 km. To pač ne kaže slabotne narave. Pišejo o njegovi nervoznosti, pri čemer mislijo najbrž na bolne živce. Živci genijev so morda res drugačni nego »vsakdanjih« ljudi,

³⁴ J. P. Eckermann: »Gespräche mit Goethe« (»Razgovori z Goethejem«), Reclamova izdaja, III. zvezek, str. 166.

toda drugačni morda na ta način, kakor so svile niti drugačne nego navadne, zato pa ne slabše, nasprotno močnejše. Bolni živci naj bi bili mogli prenesti velikanski napor, ki ga je bilo treba, da je izvršil kvalitativno in kvantitativno tako ogromno delo? Da pa je Goethe potreboval miru pri svojem delu in se zato često pred nemirom v svoji hiši v Weimaru umaknil v Jenó ali pa v svojo vrtno hišo, kjer je lahko delal v miru — ali se ne umakne tudi ročni delavec komu ali prepodi koga, ki mu žoka s čim v njegovo delo, ga ovira ali celo preprečuje ali razdira? Takemu žokanju je glede na duhovno delo, kakršnega je delal Goethe, podoben nemir v bližini. V mladosti je celo prenesel tako žokanje in mogel delati »ob vsakih okoliščinah, pod milim nebom, v vozu, v gostilni, vse eno«. To so bili zdravi živci, čeprav so bili jako občutljivi.

Goethe govori celo o »ponovni puberteti«, s čimer razume »začasno pomlajenje«, ki more nastopiti pri genijalnih možeh, »drugi ljudje pa so samo enkrat mladi« (Eckermann, III. zv. str. 165). In res, če primerjamo v Emila Ludwiga knjigi o Goetheju slike 58 letnega in 60 letnega Goetheja, kaže prva starčka, druga mladega moža. Desetletje od 57. do 66. leta pa je v Goethejevem življenju »najvišja epoha« in obenem »najbolj produktivna, ki mu je bila naklonjena kot pesniku« (E. Ludwig: »Goethe«, str. 466).

Tudi veliki kipar, slikar in arhitekt Michelangelo Buonarroti je bil v svojem 56. letu bolan in se, kakor Goethe v teh letih, čutil starega. Pa se je potem pomladil, ustvaril še mnogo slavnih del in postal celo 90 let star. Nekdo, ki ga je videl pri delu, ko mu je bilo okoli 80 let, piše, kako je z jako trdega marmorja odbil v četrto ure več kosov, kakor bi jih trije mladi kamnoseki mogli v treh ali štirih urah. Z enim udarcem je odbijal velike kose, debele tri ali štiri prste, toda tako ostro mimo zarisane znaka, da je ob enem samem udarcu bila velika nevarnost, da vse pokvari. (Emil Ludwig: »Michelangelo«, str. 135 in 136).

Genijalnost smatrajo za nekaj abnormalnega, in so, ki celo mislijo, da je nekakšna bolezen. Izredna življenska moč genijev je v resnici nekaj abnormalnega. To pa ne more biti nič bolnega, vprav nasprotno. Ako bi bila genijalnost bolezen, morda nekaj, kar je tako rekoč na pragu blaznice, potem bi pač norci ali skoro-norci dajali svetu vodilne ideje, duhovno vladali svet. Kateri pa bi bili obtemtakem večji norci: tisti, ki dajejo »normalnim« ideje, ali pa »normalni«, ki jih sprejemajo in odobravajo, čeprav šele polagoma, na svoj »normalni« način?

Tudi ljudje z genijalno osnovo morejo seve oboleti. V telo se kajpa more vgnezditi strupen črv boleznin in glodati sicer veliko življensko silo. Tak genij je bil na pr. Nietzsche. Glodanje črva se pozna tudi na njegovih delih, Nietzsche razbija vse, pa nič ne gradi.

(Dalje prihodnjič.)

Oglašajte v »Trgovskem listu«!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA

GREGORČICEVA 23

TELEFON št. 25-52

se priporoča za cenj. naročila, ki jih bo izvršila hitro, lično in po zmerni ceni

Tiskarna Merkur je novo, moderno podjetje. Poleg 5 Linotype stavnih strojev, na katerih lahko izvrši vsakovrstne knjige, brošure, časopise in revije v najkrajšem času, je založena z vsakovrstnim črkovnim in okrasnim materialom in ima nove, moderne brzotiskalne stroje, za hitro in množinsko izvršitev pa rotacijski tisk v eni ali več barvah.

Razen vsakovrstnih reklamnih tiskovin, ki so seveda za vsak predmet svojevrstne, tiska za trgovce, obrtnike: dopisni papir, memorande, kuverte, posetne karte, komisijske knjižice, račune, letake in lepake in sploh vse druge v to stroko spadajoče tiskovine. Zahtevajte proračune!

Iržna poročila

Tržne cene v Ljubljani, 1. aprila 1932.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 12, II. vrste 10 Din. — Na trgu: 1 kg govejega mesa I. vrste 10—12, II. vrste 8—10, III. vrste 6—8, jezika 12, vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 6—12, ledic 6—12, možganov 18—20, loja 2—5 Din. — 1 kg telečjega mesa I. vrste 14, II. vrste 10—12, jeter 20, pljuč 12 Din. — 1 kg prašičjega mesa I. vrste 14—16, II. vrste 9—12, pljuč 8—10, jeter 12—16, ledic 20—22, glave 6—8, parkljev 4—6, slanina domača 10, hrvaške 12, sala 14, slanina mešana 10—11, na debelo 10—50, masti 14—15, šunke (gnjati) 18, prekajenega mesa I. vrste 16, II. vrste 12—14, prekajenih parkljev 5—7, prekajene glave 8—10, jezika 20 Din. — 1 kg koštrunovega 6—10, jagnjetine 16—18, kozličevine 20 Din. — 1 kg konjskega mesa I. vrste 6, II. vrste 4 Din. — 1 kg krakovskih klobas 22, debrecinskih 22, hrenovk 22, safalad 20, posebnih 20, tlačenk 15, svežih kranjskih 25, pol prekajenih kranjskih 24, suhih hranjskih 30, prekajene slanina

15—16 Din. — Kokoš 25—35, petelin 20—30, domači zajec, manjši 6—12, večji 4—20 Din. — 1 kg karpas 20—24, linija 24—30, ščuke 20—30, postrvi 50—55, sulca 50, klina 15—20, mrene 10—15, pečenke 10—12 Din. — 1 liter mleka 2—3, 1 kg surovega masla 24, čajnega masla 28—36, bohinskega sira 24—26, sirčka 5—7, eno jajce 075—1 Din. — 1 liter starega vina 16—18, novega vina 10—14, čaša piva 3—350, 1 vrček piva 4, 1 steklenica piva 5—6 Din. — Kruh: 1 kg belega 450, polbelega 4, črnega 340, rženega 340, navadna žemlja 050 Din. — Sadje: 1 kg luksurnih jabolk 10, jabolk I. vrste 8, II. 5, III. vrste 4, oranža 075, limona 050, 1 kg rožičev 8, fig 10—16, dateljnov 24—44, mandeljnov 40—60, orehov 4—6, luščenih orehov 14—16, suhih češpelj 6—12, suhih hrušk 5—8 Din. — 1 kg kave Portoriko 72—76, Santos 48—52, Rio 42—46, pražene kave I. vrste 100—, II. vrste 80, III. vrste 56, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 1550, kavne primesi 18, riža I. vrste 8—11, II. vrste 6—7, 1 liter namiznega olja 17, jedilnega olja 14—16, vinskega kisa 450, navadnega kisa 250, 1 kg soli, merske, debele 250, drobne 275, celega popra 60, mletega popra 62, papri-

ke III. vrste 24, sladke paprike, po kakovosti 36, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. vrste 950, II. vrste 750, pralnega luga 250, čaja 60—80 Din. — 1 kg moka št. 0 na debelo 395—420, na drobno 450, št. 2 na debelo 360—380, na drobno 425, št. 4 na debelo 330—360, na drobno 4, št. 6 na debelo 285 Din, 1 kg ka